

O SOCIALNI POLITIKI

Odobreno na seji skupine 18. maja 2021

Naš način dela ne bo nikoli več enak. Tehnološka revolucija, ki se zdaj odvija, vodi v tehnični napredek brez primere in nove poslovne priložnosti. Z globalno trgovino, močno skupno valuto, evropskimi industrijskimi in okoljskimi standardi ter močnim enotnim trgom se ustvarja pozitivni cikel uspešnih podjetij, višjih davčnih prihodkov ter številčnejših in boljših zaposlitev. Napredek vodi v blaginjo. Hkrati tehnološka revolucija korenito spreminja gospodarske vzorce, socialne sisteme in trg dela.

Kot krščanski demokrati podpiramo izkoriščanje celotnega potenciala tehnološke revolucije, pri čemer pa je treba zagotoviti, da bodo imeli vsi v naši družbi možnost biti del te blaginje. Nihče ne sme biti zapostavljen. Zavzemati se moramo za politike, ki upoštevajo demografski izziv ter spodbujajo enake priložnosti za vse, zlasti tiste, ki jih je kriza najbolj prizadela, kot so ranljive skupine, družine, mlada generacija in starejši. Verjamemo, da so naše vrednote še ustrežnejše kot kdaj koli prej in najtrdnjše izhodišče za oblikovanje prihodnosti. Združujejo najboljše elemente konzervativnega, liberalnega in krščansko-socialnega načina razmišljanja. Koncept socialnega tržnega gospodarstva, ki zagotavlja ravnovesje med svobodo in razvojem posameznika na eni strani ter solidarnostjo z vsemi v družbi na drugi strani, je ključen odgovor na izzive današnjega časa.

To je treba doseči v okviru zagotavljanja dostojnega dela, ki temelji na dostojanstvu in dosežkih ter vodi k oblikovanju družbe, ki je več kot zgolj vsota posameznih prizadevanj. To pomeni, da mora Evropa skupaj s svojimi državami članicami ukrepati, da bi zagotovila spoštovanje dela in pravičnega plačila. Plače morajo biti takšne, da ljudem omogočajo dostojno življenje. Pomeni tudi podjetniško svobodo ter enake konkurenčne pogoje v

trgovini, na enotnem trgu in v mednarodnih trgovinskih odnosih. Toda gospodarstvo služi vsem moškim in ženskam in ne obratno. Močen enotni trg, socialna stabilnost in pravičnost so povezani. Da bi enotni trg lahko v celoti uresničil svoj potencial in omogočil lojalno konkurenco, so potrebni ustrezni minimalni standardi, vključno s standardi o varnosti pri delu, zaščiti ranljivih skupin, nediskriminaciji in poštenih napotitvah, ter posebna podpora za prikrajšane regije v okviru strukturnih skladov.

Ta socialna politika je bila vključena v Rimski pogodbi, s katerima je bila ustanovljena Evropska gospodarska skupnost, kar potrjuje splošni cilj socialnega napredka in uravnoteženega gospodarskega razvoja. Naša dolžnost je, da ohranimo to zapuščino in jo prenesemo v 21. stoletje. V letih 1957 in 1958 se je povezalo šest ustanovnih članic EU, ki so se prav tako soočale s popolnoma novimi gospodarskimi, družbenimi in tehnološkimi spremembami. Vedele so, da je potreben tako gospodarski kot družbeni napredek, h kateremu lahko vsak prispeva po svojih zmožnostih, da bi ustvarili novo skupnost in novo družbo na podlagi svobodnega, odprtega in poštenega socialnega tržnega gospodarstva, ki omogoča rast gospodarstva ter zmanjšanje revščine in neenakosti.

Ohranjanje priložnosti v času covida-19

Zavezanost socialnemu tržnemu gospodarstvu je zdaj potrebna bolj kot kdaj koli prej. Velik gospodarski in socialni učinek covida-19 je samo zadnji primer, ki kaže, zakaj moramo družbena vprašanja obravnavati na ravni EU - ne zato, da bi urejali vsako podrobnost, temveč da bi podprli

države članice in zagotovili, da načelo enakih možnosti ostane v osrčju evropskega projekta ob spoštovanju načela subsidiarnosti.

Covid-19 je nesorazmerno vplival na različne države članice, regije in skupine v naši družbi, najbolj pa je prizadel najranljivejše skupine. V pandemiji so se razkrila številna obstoječa neravnovesja in pospešili nevarni socialni trendi. Upad gospodarske rasti ogroža številne možnosti preživljanja. Glede na navedeno smo se strinjali, da nacionalnim ukrepom dodamo ukrepe na evropski ravni, kot je program SURE, da se zagotovi enkraten ukrep za gospodarsko in socialno solidarnost v Evropi. Njegov sistem, ki temelji na posojilih, izključuje moralno tveganje, obenem pa vsem državam članicam daje potrebna sredstva za zagotavljanje varnostne mreže med pandemijo, podpiranje nacionalnih shem skrajšanega delovnega časa in preprečevanje množičnega odpuščanja. Instrument, financiran s skupnimi posojili, ki jih izda Evropska komisija in so zavarovana z jamstvi držav članic, je jasen znak evropske solidarnosti v kriznih časih.

V instrumentu SURE vidimo evropski sistem pozavarovanja za primer brezposelnosti, ki ga je naznanila predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen, saj gospodarske posledice krize trajajo dlje, kot je bilo pričakovano. Instrument bi bilo torej treba podaljšati, dokler trajajo sedanje izredne razmere, še naprej bi moral temeljiti na posojilih, aktivirati pa bi ga bilo treba le v primeru resnih zunanjih finančnih ali gospodarskih pretresov.

Razvijanje pravega nabora znanj in spretnosti za prihodnost

Kot del odziva na covid-19 želimo okrepiti konkurenčnost naših gospodarstev z zagotavljanjem, da bodo imeli vsi v naših družbah prava znanja in spretnosti, da bi lahko našli zaposlitev in uresničili svoje talente, zlasti mlada generacija, ki zdaj trpi zaradi krize zaradi covid-19. Vlagati moramo v človeški kapital in znanje, da bi se prilagodili zahtevam na sodobnem trgu dela. Posebno mladi se spopadajo z visoko stopnjo brezposelnosti, medtem ko veliko delodajalcev ne more zapolniti prostih delovnih mest, ker ne najdejo oseb s pravimi znanji in spretnostmi.

Okrepiti je treba izobraževalne programe EU ter sočasno uskladiti usposabljanje in izobraževanje s potrebami gospodarstva in

družbe prihodnosti, tako da se zaposlenim in učiteljem zagotovi podpora pri pridobivanju pravih znanj in spretnosti ter vlaga v digitalno infrastrukturo. Pomemben delež sredstev iz načrta okrevanja v okviru instrumenta Evropske unije za okrevanje bi bilo treba nameniti izpopolnjevanju in vseživljenjskemu učenju.

Želimo tudi, da bi EU razvila nove digitalne platforme za čezmejno izobraževanje in zaposlitvene možnosti.

Ti ukrepi ne bi smeli biti omejeni samo na prizadevanja za takojšnje okrevanje. Po predvidevanjih bo v prihodnosti več ljudi v EU delalo na delovnih mestih, ki zahtevajo visoko usposobljenost, medtem ko se bo potreba po nizkokvalificiranih delovnih mestih po pričakovanjih zmanjšala. Zato je treba vključujoče sisteme izobraževanja in usposabljanja prenoviti in posodobiti, da se kvalifikacije delavcev prilagodijo zahtevam na trgu dela, vključno z zelenim dogovorom in digitalizacijo. Na splošno bi morala biti ta politika v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic, zelenim dogovorom in digitalizacijo.

Izobraževanje je naložba v skupno prihodnost in eno glavnih orodij za razvoj in samouresničevanje posameznikov. Pozitivno vpliva na socialno kohezijo, kar je pogoj za gospodarsko rast, ustvarjanje delovnih mest in zaposlovanje.

Enotni digitalni trg: priložnost namesto prekomernega zakonskega urejanja

Menimo, da bi morali vse večjo digitalizacijo trga dela in nove tehnologije videti kot priložnost in ne kot grožnjo. Želimo si, da bi v Evropi uspevali digitalni poslovni modeli ter nove zaposlitvene možnosti, povezane z njimi. Želimo si, da bi naša celina postala podjetniško žarišče sveta.

Želimo si, da bi za spletne tržnice, ponudnike aplikacij in gospodarstvo priložnostnih del veljali predpisi o obdavčitvi in trgu dela, tako kot za tradicionalna podjetja, ob zagotavljanju varstva potrošnikov in zaupanja.

Digitalizacija trga dela, vključno s platformnim delom, bi morala upoštevati delo socialnih partnerjev in ne bi smela privedi do nove vrste zaposlitvenega statusa. Želimo se boriti proti navidezni samozaposlitvi z jasnimi merili za razlikovanje zaposlitvenega statusa delavcev in neodvisnih izvajalcev. Zagonska

podjetja in MSP lahko svobodno uporabljajo inovativne modele dela, če s tem ne ogrožajo lojalne konkurence, kršijo predpisov, ki urejajo trg dela, ali se izogibajo plačilu prispevkov za socialno varnost.

Zaposleni in delavci bi morali prav tako imeti koristi od procesov digitalizacije, kot so pravičen okvir za delo od doma in podporni sistemi, nadgrajeni z umetno inteligenco, pri čemer je treba spoštovati pravico delavcev do odklopa. Želimo zagotoviti, da bosta raznolikost delovnih mest in prožnost delovnega časa in kraja dela predmet prostovoljne izbire in ne kršitev delavskih pravic.

Zagotavljanje okvira namesto urejanja minimalnih plač

Pozdravljamo dejstvo, da Evropska komisija ni oblikovala zavezujoče formule za določanje minimalnih plač, temveč je predlagala skupni evropski pristop za zagotavljanje ustreznega plačila za vse ter odpravo nepoštenih praks in zniževanja standardov socialne zaščite za naše delavce. V središču predloga je spoštovanje osnovnih pravic držav članic in načela subsidiarnosti, ki določajo naš pristop k socialni politiki.

Blaginja Evrope ne temelji na centraliziranih odločitvah, temveč spoštuje zakone, običaje in tradicije držav članic in regij, zlasti na tako občutljivih področjih, kot je socialna politika. Kljub temu evropski duh ter ekonomski in socialni pristop, usmerjen v človeka, zajemata tudi občutek enotnosti in vključenosti in morata nuditi rešitve za preprečevanje revščine (zaposlenih), nepoštenih praks in tekmovanja v zniževanju standardov. Predlog za evropske minimalne plače bi moral biti v skladu z načelom 6 evropskega stebra socialnih pravic, da se vsem omogoči dostojno življenje, ne glede na kraj dela.

V središču tega predloga morajo biti spoštovanje nacionalnih tradicij ter svoboda in krepitev vloge socialnih partnerjev. S svojim pristopom torej ne želimo spremeniti, kar dobro deluje na nacionalni ravni, temveč okrepiti obstoječe nacionalne sisteme z močnim poudarkom na socialnem dialogu, kolektivnih pogajanjih in njihovem zavezujočem učinku. Subsidiarnost in solidarnost sta povezani in sta dve plati iste medalje. Vendar je treba razviti varnostne mreže z minimalnimi standardi, ki bi zagotavljali, da bi vsi delavci v EU prejeli pravično plačilo ter da bi se lahko odpravili

sektorji z nizkimi plačami ter atipične in prekarne delovne razmere in preprečila razgradnja sistemov socialne varnosti.

Kadar države članice svobodno izberejo, da bodo določile minimalno plačo na ravni, ki jo določi država članica ali njeni socialni partnerji, želimo poskrbeti, da ta ustreza jasno določenim minimalnim standardom ob spoštovanju delavcev, njihovega dostojanstva in najosnovnejših načel Evropske unije. V interesu subsidiarnosti zavračamo pravno zavezujoča priporočila in merila, ki določajo raven minimalne plače.

Zagotavljanje pravičnosti s preprečevanjem zlorab

Odprtost enotnega trga in priložnosti za vse se lahko zagotovijo le, če se EU odločno zoperstavi vsem zlorabam. Želimo, da bi Evropski organ za delo postal polno operativen, kar bi morala biti prednostna naloga, da bi se podprla in okreplila zmogljivost nacionalnih inšpektoratov in organov za delo ter socialnih partnerjev in tako zagotovila pravična mobilnost in učinkovito čezmejno izvrševanje pravic delavcev ter da bi se učinkovito obravnavale socialne goljufije, zlorabe in damping v tesnem sodelovanju z nacionalnimi in regionalnimi organi.

Da bi se zoperstavili zlorabam in zagotovili enako obravnavo delavcev v celotni verigi podizvajalcev, bi morali obravnavati zlorabe pri oddajanju naročil podizvajalcem, pri katerih se uporabljajo umetne ureditve, kot so navidezne družbe, navidezno začasno delo prek agencij in navidezna samozaposlitev.

Da bi nacionalnim organom in Evropskemu organu za delo zagotovili pravo orodje za odkrivanje zlorab, bi si morali prizadevati, da bi elektronska izmenjava informacij o socialni varnosti čim prej začela v celoti delovati. To bi olajšalo čezmejne izmenjave med zavodi za socialno varnost ter pospešilo obravnavo posameznih primerov brez dodatnega bremena za podjetja ali zaposlene. Poleg tega bi morali nadaljevati prizadevanja za uvedbo digitalne evropske številke socialnega zavarovanja, ki je potrebna, da bi zagotovili pravno varnost, pravično mobilnost ter zaščito in uveljavljanje pravic delavcev.

To bi moralo prispevati k okrepitvi čezmejne zaščite pravic socialne varnosti, boju proti zlorabam in izboljšanju zmogljivosti Evropskega organa za delo za izvrševanje.

Družini prijazne politike

Zavzemamo se za družinam prijazne politike, ki otrokom pomagajo z boljšim življenjskim izhodiščem, staršem pa pri iskanju pravega ravnotežja med poklicno potjo in družinskimi obveznostmi. Potek otrokovega življenja je močno odvisen od časa in nege, ki ju prejme od staršev v prvih letih življenja. Zaskrbljeni smo zaradi števila mladih, ki zgodaj opustijo šolanje in so pozneje izpostavljeni tveganju brezposelnosti in revščine, te razmere pa se v številnih primerih ponavljajo iz generacije v generacijo.

EU in države članice morajo spodbujati delodajalce pri sprejemanju družini prijaznih ukrepov, kot sta omogočanje staršem, da delajo na daljavo in začasno skrajšajo delovni čas brez bistvenega znižanja plače, in poklicna mobilnost, da otrokom zagotovijo varstvo in izobraževanje. Pomembno je, da si zapomnimo, kaj smo se naučili iz pandemične krize glede ureditve dela na daljavo brez škodovanja delodajalcem ali zaposlenim.

Naša dolžnost je, da oblikujemo in izboljšamo evropske politike, ki zagotavljajo spoštovanje pravic otrok in mladih ter njihovo blaginjo.